

11 Międzynarodowe Forum Wołowiny

Europejskie i polskie rolnictwo, a wraz z nim sektor wołowiny, są obecnie w procesie znaczącej transformacji. Zmiany muszą iść w parze ze wzmocnieniem pozycji rolników, co będzie możliwe, jeśli cały proces będzie oparty na długoterminowym i całościowym planie umocnienia konkurencyjności polskiego rolnictwa i pozycji rolników w łańcuchu wartości. Zrównoważony rozwój nie może oznaczać stopniowego wykluczenia europejskich, w tym polskich producentów rolnych z globalnego rynku.

Podsumowując 11. Międzynarodowe Forum Wołowiny, które odbyło się w styczniu 2025 roku w Warszawie, wiemy już to, czego nie wiedzieliśmy wtedy: nowy budżet Unii Europejskiej może przynieść rolnikom radykalne zmiany, gdyż może oznaczać koniec Wspólnej Polityki Rolnej w obecnym kształcie. 13 lutego 2025 roku Komisja Europejska (KE) potwierdziła, że będzie proponowała, aby wieloletnie ramy finansowe (WFR) do 2028 r. nie zawierały odrębnych budżetów dla unijnych polityk, lecz opierały się na trzech filarach: krajowych planach reform i inwestycji, funduszach na finansowanie działań zewnętrznych oraz Europejskim Funduszu Konkurencyjności.

Konkurencyjność jest styczną między rolnikami, przedsiębiorcami, Komisją Europejską i polskim rządem. O potrzebie wzmocnienia konkurencyjności mówimy dziś jednym głosem. Mówi o niej także Competitiveness Compass (Kompas Konkurencyjności), ogłoszony przez KE w lutym. Wcześniej jej znaczenie podkreślał raport byłego premiera Włoch Mario Draghiego, a teraz zapowiedź WFR. O konieczności wzmocnienia konkurencyjności polskiego rolnictwa mówił też w imieniu resortu rolnictwa na 11. Międzynarodowym Forum Wołowiny Wiceminister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Jacek Czerniak. W swoim wystąpieniu Minister podkreślił, że sektor wołowiny posiada i realizuje strategię rozwoju, która jest odpowiedzią na wyzwania przed jakimi stawia się współczesne rolnictwo, wskazując kwestię bezpieczeństwa żywnościowego jako jeden z priorytetów polskiej prezydencji w Radzie UE.

Polscy rolnicy i przetwórcy chcą być konkurencyjni, co wiąże się dziś z wyzwaniami dotyczącymi m.in. ochrony środowiska i klimatu oraz dobrostanu zwierząt. Należy wziąć pod uwagę strategiczną rolę produkcji zwierzęcej w kontekście bezpieczeństwa żywności, zrównoważonej produkcji, bioróżnorodności i funkcjonowania społeczności wiejskich. Aby się rozwijać i uczestniczyć w zrównoważonej transformacji, rolnicy i przetwórcy, muszą mieć równe szanse z partnerami umów handlowych na unijnym i globalnym rynku. Potrzebne jest im więc wsparcie w dostępie do finansowania, doradztwa, narzędzi, innowacji, nowych badań naukowych i rozsądnego prawa.

11. Międzynarodowe Forum Wołowiny zgromadziło ważnych interesariuszy sektora, w tym rolników, przetwórców, ekspertów, naukowców i przedstawicieli administracji. Dyskusje koncentrowały się na kluczowych dla branży wyzwaniach: Europejskim Zielonym Ładzie, trudnościach związanych z regulacjami ESG, pozycji producentów rolnych w łańcuchu dostaw oraz wpływie umów handlowych na konkurencyjność europejskiej wołowiny.

Uczestnicy Forum wypracowali rekomendacje dla polityki krajowej i unijnej. Zaprezentowano także Apel Warszawski, którego pełną treść można znaleźć w niniejszym raporcie.

Kluczowe wnioski z 11. Międzynarodowego Forum Wołowiny:

1. ROZSĄDNE REGULACJE - Sektor wołowiny aktywnie wdraża rozwiązania zmniejszające ślad środowiskowy, ale dla wzmocnienia wysiłków producentów rolnych wymagane jest dostosowanie regulacji do realnych warunków gospodarowania. Transformacja w kierunku produkcji zrównoważonej niskoemisyjnej nie może poprzez nakazy i zakazy prowadzić do osłabienia konkurencyjności europejskiej produkcji rolnej. Istotne jest zapewnienie rolnikom narzędzi wzmacniających ich pozycję w łańcuchu dostaw, stabilnych warunków rozwoju, godziwego życia i uczciwego wynagrodzenia za ich pracę.

2. ODPOWIEDNIE WSPARCIE W REDUKCJI EMISJI - Środki z unijnego budżetu odgrywają kluczową rolę w przyspieszaniu transformacji i budowaniu przewagi rynkowej, zwłaszcza poprzez wsparcie producentów rolnych mechanizmami w ramach ekoschematów WPR, związanymi z redukcją emisji i zwiększeniem sekwestracji dwutlenku węgla. Dzięki odpowiedniemu zaprojektowaniu wsparcia, rolnicy mogą nie tylko skutecznie redukować ślad węglowy, ale też osiągać korzystniejsze ceny i zawierać stabilniejsze kontrakty w ramach lepszych form organizacji, takich jak uznane grupy producentów, organizacje producentów czy systemy jakości. To przyczyni się do wzmocnienia ich pozycji w łańcuchu dostaw i jest kluczowe dla zapewnienia konkurencyjności i bezpieczeństwa żywnościowego.

3. EKOLOGIA W PARZE Z EKONOMIĄ - Polityka rolna powinna godzić ekologię z ekonomią. Wdrażanie rozwiązań redukujących emisje w rolnictwie nie powinno być jedynie obowiązkiem czy kosztem, ale też szansą dla rolników i przetwórców na zwiększenie wartości dodanej produkcji rolnej. Konieczne jest promowanie rozwiązań, które integrują działania prośrodowiskowe i prospołeczne z polityką handlową i marketingową.

4. WSPARCIE EWOLUCJI ESG - Raportowanie ESG staje się kluczowe dla dostępu do rynków rolnych i finansowania, dlatego rolnicy potrzebują wsparcia w jego wdrażaniu. Chodzi zarówno o edukację, jak i odpowiednie zachęty do wprowadzania zmian. Transformacja sektora w zakresie ESG musi być procesem ewolucyjnym, a nie rewolucyjnym, i powinna uwzględniać długofalową adaptację i dostęp do odpowiednich narzędzi. Niezbędna jest tu współpraca wszystkich stron: rolników, przetwórców, rządu i organów Unii Europejskiej.

5. UCZCIWA KONKURENCJA - Europejscy rolnicy konkurują dziś z dostawcami spoza UE, którzy nie podlegają tym samym wymogom środowiskowym i jakościowym. Istotne jest, aby regulacje unijne nie prowadziły do osłabienia pozycji rynkowej rolników poprzez nadmierne koszty adaptacji, szczególnie w kontekście ESG i wymagań klimatycznych.

6. BEZPIECZNE UMOWY HANDLOWE - Umowa z krajami Mercosur prowadzi do nierównej konkurencji, co bez wątpienia osłabi pozycję europejskich producentów rolnych. Importowana wołowina nie podlega takim samym regulacjom w zakresie dobrostanu zwierząt, ochrony środowiska czy stosowania substancji farmaceutycznych, jak ta produkowana na terenie Unii. To rodzi ryzyko obniżenia standardów w UE. Konieczne jest wprowadzenie klauzul wzajemności, które wymuszają stosowanie tych samych norm środowiskowych i jakościowych przez producentów spoza Unii. Analizując skutki umów handlowych, należy uwzględnić strukturę wartości tuszy wołowej, gdzie wysokiej jakości mięśnie stanowią niewielki fragment masy, ale generują kluczową część przychodów.

7. DECYZJE DOTYCZĄCE OTWARCIA NA RYNEK UKRAIŃSKI – Integrację Ukrainy z UE należy wspierać w interesie bezpieczeństwa Unii Europejskiej, jednak w interesie całego sektora rolniczego należy opracować analizę wpływu rolnictwa ukraińskiego na rolnictwo europejskie. W szczególności chodzi o agro-holdingi posiadane przez oligarchów. Należy przeanalizować wszystkie możliwe scenariusze, aby świadomie podjąć decyzję o czasie i skali dostępu poszczególnych ukraińskich produktów rolnych do rynku UE. Decyzja o zdjęciu barier i otwarciu rynku unijnego na pełnoskalowy napływ produktów rolnych z Ukrainy powinna być podjęta świadomie i z odpowiednim wyprzedzeniem, aby dać czas europejskim rolnikom na analizę sytuacji i podjęcie właściwych decyzji. Model odsunięcia w czasie wejścia Rumunii i Bułgarii do strefy Schengen jest dobrym przykładem do naśladowania.

8. APEL WARSZAWSKI – Podczas Forum przedstawiono Apel Warszawski, podkreślający konieczność oparcia polityki i legislacji na realnych danych i opracowaniach naukowych, które wynikają ze współpracy naukowców oraz wiedzy wspólnej, a nie są odzwierciedleniem poglądów jednostki czy grupy wpływu. Tylko w taki sposób można zapewnić sprawiedliwe warunki konkurencji. Apel nawiązuje do Denver Call for Action oraz Deklaracji Dublińskiej, które zwracają uwagę na potrzebę decyzji politycznych i ekonomicznych opartych na nauce, a nie na założeniach ideologicznych.